

Az iskolai közélet megújítása

Kompetenciaterület:
Szociális, életviteli és környezeti kompetenciák

12. évfolyam

Programcsomag: Felkészülés a felnőtt szerepekre

A modul szerzője: Zsigovits Gabriella

Címlapkép: szkb212_09_10_00

MODULLEÍRÁS

Ajánlott korosztály	17-18 évesek
Ajánlott időkeret	6 × 45 perc
A modul közvetlen célja	A tanulók ismerjék meg a demokratikus közélet jellemzőit, az aktív polgár szerepét. Tudatosítsák, hogy saját iskolájukban milyen lehetőségeik vannak a demokratikus közélet kialakítására és fenntartására, hogyan tölthetik be az „aktív iskolai polgár” szerepét. A diákok képesek legyenek saját önkormányzatuk működtetését aktívan, közösen tervezni, tevékenységüket önszerveződő módon alakítani. Tudatosuljon bennük, hogy van lehetőségük az iskolai élet alakítására.
A modul témái, tartalma	Témák: Identitás: önismeret, hagyomány; társadalom: iskola, intézmények, civil szervezetek; világkép: értékek, jövő; erkölcs és jog: szabályok, normák, lelkiismeret, döntés Tartalom: A projektmódszer keretében a tanulók ismereteket, információkat gyűjtenek a demokratikus társadalom és intézményrendszer tárgykörében. Interjúkat készítenek a helyi társadalmi intézmények meghatározó szereplőivel. Felkutatják az iskola hagyományain belül a közösségi élet, az együttműködés bevált, esetleg jelenleg is fennálló formáit. Megismerkednek a tanulói és tanári jogok és kötelességek rendszerével, az Oktatási Törvény alapján az iskolában működtethető demokratikus intézményekkel, kommunikációs eszközökkel. A tanulók kidolgozzák az iskolai demokratikus intézményrendszer és kommunikációs eszközök működési alapelveit, szabályait. A tanulók kutatást végeznek az iskolájukban megoldásra váró igények, problémák terén. Kidolgozzák a megoldási terveket.
Megelőző tapasztalat	Problémakezelést, konfliktuskezelést fejlesztő modulok; az iskola vagy a szűkebb környezet történetét feldolgozó modulok
Ajánlott továbbhaladási irány	Az adott intézmény hagyományainak megfelelő demokratikus iskolai közélet fenntartása
A kompetenciafejlesztés fókuszai	Önszabályozás: érzelmek kezelése, felelősségvállalás, tolerancia; A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés, információgyűjtés, információk rendszerezése, információfeldolgozás, reális célkitűzés, kritikai gondolkodás, szabályalkotás, kreativitás; Társas kompetenciák: kommunikációs készségek, véleményalkotás, vitakészség, együttműködés
Kapcsolódási pontok	A NAT-hoz: Ember és társadalom műveltségterület Tantárgyakhoz: etika, informatika, osztályfőnöki óra Modulokhoz: problémakezelést, konfliktuskezelést fejlesztő modulok; az iskola vagy a szűkebb környezet történetét feldolgozó modulok

Támogatórendszer	<p><i>Szakácskönyv diákönkormányzatoknak.</i> Demokratikus Ifjúságért Alapítvány. Forrás: www.i-dia.org www.oktbiztos.hu, www.mkogy.hu Falus Katalin – Jakab György: <i>Erkölc és jog. Társadalomismeret 2.</i> Alternatív Közgazdasági Gimnázium Alapítvány Kiadója, Budapest Vekerdy Tamás: <i>Kamaszkor körül.</i> Móra Kiadó. Budapest, 1986</p>
-------------------------	--

Módszertani ajánlás

Időfelhasználás

A modul kiteljesedésében a végzős, tizenkettedikes évfolyamon várható eredményeket célozza meg, azonban a téma természeténél fogva lényegesen korábban, az iskolai demokratikus intézményekben résztvevő legfiatalabbak számára is fontos, hogy tudatosan vegyenek részt a közéletben. Így a modul a helyi lehetőségeknek megfelelően többféleképp ütemezhető, akár több évfolyamon át elosztható, vagy ha tanórán kívüli keretekbe helyezzük, több évfolyam tanulói dolgozhatnak együtt a feladatokon, ami tovább gazdagíthatja a demokratikus intézmények működéséről, működtetéséről nyert tanulói tapasztalatokat.

Tér-terem elrendezése

A munka tanteremben zajló részéhez a kiscsoportos munkát, tanulói együttműködést segítő, mobil berendezés szükséges. A témához természetszerűen kapcsolódnak olyan foglalkozások, melyek a közéletiségről szólnak, tehát olyan térben zajlanak, amelyek megfelelnek a demokratikus közélet fórumának.

Csoportok

A tanulók saját választásuk alapján döntenek el, hogy milyen csoportban dolgoznak, ha projekt- vagy kutatómunkáról van szó; amikor azonban az iskola demokratikus intézményeinek működését vizsgálják, illetve abban feladatot vállalnak, a közösség által választott tisztviselőkkel kell együttműködniük. Egyes csoportokban az iskolát hamarosan befejezők átadhatják tapasztalataikat a fiatalabb évfolyamok számára.

A tartalommal összefüggő differenciálási javaslat

A demokratikus közélettel összefüggő események, kérdések érintik az iskola valamennyi évfolyamát. A tanárnak reagálnia kell mindegyikre a tanulók életkorának megfelelően, úgy, hogy minden valóságos helyzet lehetőséget adjon a demokratikus közélet megtapasztalására, a tapasztalatok feldolgozására. A végzős diákok és felkészülhetnek arra, hogy bárhová kerülnek a középiskola után, az iskolához hasonló szervezeti szabályozás mellett kell majd megtalálniuk lehetőségeiket.

Az egyes tevékenységek szervezésével kapcsolatos javaslatok

Ebben a modulban kifejezetten hátrányos, ha a tanár szervezési feladatokat lát el. A végső cél az iskolai diákönkormányzat életre keltése, ami akkor működhet jól, ha a tanulók aktivitására épül.

Nem szükséges a hosszú törvényi idézeteket (D4 melléklet) teljes terjedelmükben a diákok rendelkezésére bocsátani, nehogy elveszenek a részletekben. Csak azokat a fejezeteket használjuk és adjuk át a diákoknak, amelyek az adott közösségben aktuálisan felmerülő kérdések szabályozására irányul.

Választhatjuk azt a megoldást is, hogy az érdeklődőknek (pl. jogi egyetemre jelentkezők) előzetes tanulmányozásra kiadjuk a szöveget.

Speciális javaslatok az értékeléssel kapcsolatban

Az értékelés módja megfelel a projektmunka megszokott formáinak. A tanulók önellenőrzése, csoportos megbeszélés a keret, az eszköz az előre összeállított szempontrendszer, követelmények listája. A minden feladat után végzett reflexió, az elsajátított ismeretek, készségek összegyűjtése ad visszajelzést a tanulónak arról, hogy miben haladtak előre. Ebben a modulban értékelési eszköznek tekintjük magát a produktumot is, hiszen a diákönkormányzat működése nap mint nap ad értékelő visszajelzéseket. A tanár feladata az, hogy segítsen e működések a tudatosításában, valamint hogy moderálja az értékelés folyamatát.

A modul mellékletei*Tanári mellékletek*

- P1/A – Bevezetés – osztályfőnöki órán
- P1/B – Bevezetés – diák-önkormányzati ülésen
- P2/A – Az oktatási biztos beszámolója
- P2/B – Törvényismeret, jogok és köteleességek
- P3/A – Házirend
- P3/B – Szervezeti és működési szabályzat
- P4/A – Választás és választhatóság
- P4/B – Demokratikus választások
- P5/A – A helyi közélet eszközei: az iskolaújság
- P5/B – A célok meghatározása, az iskolai közélet eszközei
- P6/A, B – Kommunikáció, konfliktusok kezelése
- P7/A, B – Értékelés

P8/A, B – Értékelés – összegzés

Diákmelléletek

(Minden melléklet példány annyi példányban készül, ahány csoporttal dolgozunk.)

D1 – Részletek a törvényből

D1/A – Részletek az Oktatási Jogok Biztosa beszámolójából

D1/B – Feladatlap

D2/A – Házi rend

D2/B – Szervezeti és működési szabályzat

D3/A – Projekt témák

D3/B – Tervezet a DÖK-választások menetéről

D4/A – Iskolaújság

D4/B – Rendezvényszervezés

D5 – Konfliktusok kezelése

D6 – Értékelés